

Nya fynd av smal vattenpest (*Elodea nuttallii*)

LENNART KARLÉN

Det började en lördag i mitten av september, en fin höstdag med klar himmel och svag vind. På morgonen badade jag bastu som så ofta förr vid Scantias nya friskvårdscentrum, Gröndal i Södertälje, en anläggning som i år har bjudit på många botaniska fynd. I de nysådda gräsmattorna hade jag tidigare hittat massor av åkerrättika, taklosta, gullört och hönsgullört (*Raphanus rap-hanistrum*, *Bromus tectorum*, *Amsinckia micrantha*, *Amsinckia lycopsoides*). Det fanns därför anledning att granska planteringarna ännu en gång och det gav nya fynd. Etternässla (*Urtica urens*) fanns på en jordhög och i en rabatt stod mitt första fynd av gängel (*Galinsoga parviflora*). Därmed var det avgjort, dagen skulle fördrivas med en lång promenad i parker och på ruderatmarker i Södertälje centrum.

Efter att ha varit hemma och hämtat lämplig utrustning parkerade jag vid Scantias huvudkontor och betade av parkeringsplatser och järnvägsspår in till Södertälje central. I Stadsparken kom

den första nya arten, nattskatta (*Solanum nigrum*), och så var jag framme vid Södertälje kanal och slussen. Jag fick för mig att jag skulle följa den södra kanalslätten förbi centrum upp till Mälarhamnen och Astras industriområden.

Mellan inre Maren och kanalen finns en liten blindtarm. Där blev jag stående på gatan och granskade en tjock gröt av vattenväxter, som slingrade sig runt en stor död torsk. En tjock algmatta täckte växterna. Det var svårt att säkert se vilka arter det var men det såg inte särskilt spännande ut. Några toppar som stack upp påminde emellertid om vattenpest. Tidigare i år hade jag varit vid Ängbybadet i Stockholm tillsammans med Joakim och Stefan och tittat på den smala vattenpesten med anledning av uppropet i Daphne och därför fanns det anledning att granska den här närmare. Medan jag hasade mig nerför slätten mot vattnet fick jag förklara för en liten flicka med sin mamma att det faktiskt inte var den halvruvna torsken som

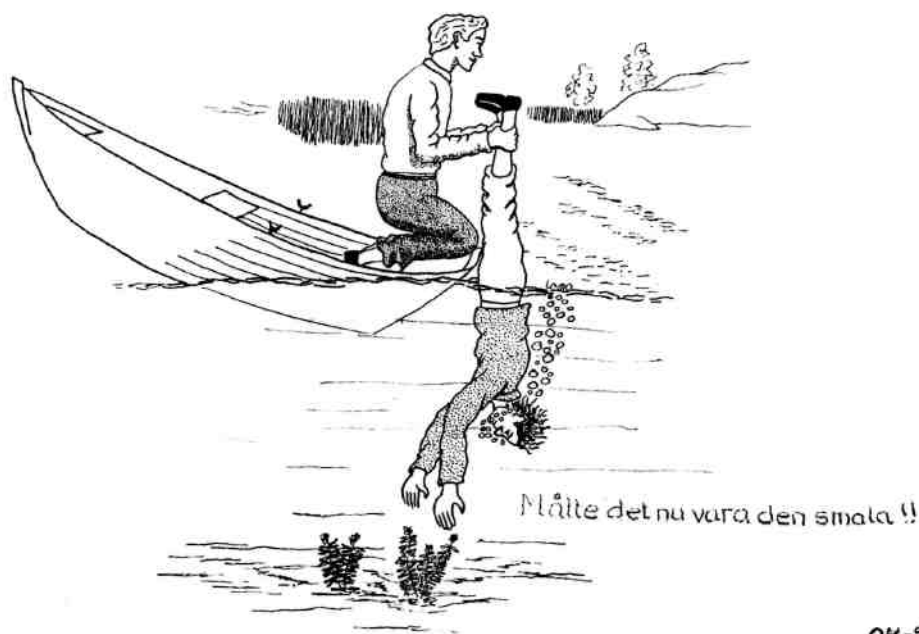
lockade mig utan i stället den minst lika äckliga algmattan med sina dolda skatter. Jag undrar om de räknade mig till stadens A-lag eller mänsklighetens B-lag? Nåväl, algmattan dolde i vart fall en vattenpest som var misstänkt lik den smala, men den var i ett halvruddet tillstånd och svår att ta belägg av.

Kanalbanken upp genom centrum bjöd inte på något märkvärdigt, inte förrän jag kom upp till Mälarhamnen. Där fanns några mer långgrunda strandavsnitt med en driftvall och nu blev det spännande. Jodå, den fanns där! Långa revor med glesa kransar av smala, propellervridna eller tillbakarullade blad. Korta skott med långa, smala och starkt krulliga blad. Ingen tvekan om att det var smal vattenpest. Jag hittade den senare på flera platser upp mot Lina.

Idag, en vecka senare, har jag gått igenom mälärstränderna inom Söder-

tälje kommun och funnit den smala vattenpesten överallt i Mälaren men aldrig annat än i driften. Tydligt växer den på ganska djupt vatten. Jag har i första hand besökt badstränder, där den är lätt att hitta i driften. Jag har även besökt andra sjöar och åar inom kommunen, men där tycks endast den vanliga vattenpesten (*Elodea canadensis*) finnas och då växande på grunt vatten nära stränderna. Till sist har jag tagit en lång tur ända från Södertälje till Kungs-Barkarö, Mälarens västligaste punkt, och besökt större badplatser här och där. Den västligaste lokalen för smal vattenpest som jag har funnit är Tunaviks badplats på Selaön. Torsten Carlsson i Strängnäs har hittat den i Mariefreds gästhamn, men ej i Strängnäs (muntligt meddelande). Den vanliga vattenpesten finns däremot längre västerut.

Här följer en förteckning över de lokaler som jag har besökt under tiden 19/9

Teckning: Bengt Nicolson

till 26/9 1992. Alla fynd är belagda, men jag vill reservera mig för att de inte är kontrollerade.

Vattenpest, *Elodea canadensis*

10H1j2337, Överjärna sn: Kallforsån vid utloppet från Vällingen, ymnigt växande i starkt strömmande vatten och rikligt blommande!

10H2i2015, Turinge sn: Hökmossbadet i Yngern, växande på grunt, stillastående vatten.

10I3b4742, Salems sn: Bomsjön, 500 m väst om Bergaholm, glest spridd i driften.

10H6g2304, Toresunds sn: Najuddens badplats i Mälaren, växande på 0,5 m djupt vatten.

10H6f3744, Ytterselö sn: Stallarholmens badplats, växande på grunt vatten i småbåtshamn.

9I7a3115, Hölö sn: Tullgarn, Noraån vid bron vid Tullgarns Västervik, växande i grunt, strömmande vatten.

10H6c3720, Härad sn: Sjöborgs badplats i Sörfjärden av Mälaren, växande på grunt vatten vid båtbygga.

10H8c1443, Fogdö sn: Vårfruberga kloster vid Mälaren, växande på grunt vatten vid småbåtsbryggor.

10G8h2506, Torshälla stad: Mälärbaden, växande på grunt vatten vid båtbyggor.

Smal vattenpest, *Elodea nuttallii*

10I3a1238, Södertälje sn: Snäckviken i Mälaren, riklig i driften.

10I3a3232, Östertälje sn: Mälärbadet vid Ragnhildsborg, riklig i driften.

10I4a1029, Östertälje sn: Viksbergs badplats i Mälaren, riklig i driften.

10H4J2837, Ytterenhörna sn: Underås badplats i Mälaren, riklig i driften.

10H4h0306, Taxinge sn: Taxinge-Näsby slotts badplats i Mälaren, riklig i driften.

10H6g2304, Toresunds sn: Najuddens badplats i Mälaren, fåtalig i driften.

10H6g3930, Ytterselö sn: Tunaviks badplats i Mälaren, riklig i driften.

10H4gl509, Mariefred stad: gästhamnen i Mälaren, ymnig i driften.

Lokaler utan fynd av någon vattenpeststart

10H3i3326, Turinge sn: Lilla Turingen, badplatsen vid Sundsvik.

10H1i3444, Turinge sn: lövnäsbadet i Yngern.

10I3b3120, Salems sn: badplatsen vid Tullans nordvästspets.

10I2b0712, Tveta sn: Pershagen, Bränningstrand.

10I2b1209, Södertälje sn: Strömsviken.

10I2b3038, Östertälje sn: Uttran vid Gärtuna.

10H8f1104, Överselaö sn: Ekebyviks badplats i Mälaren.

10H6e2715, Strängnäs: Båtuddens badplats vid Gorsingeholm.

9H9i1004, Vårdinge sn: ån vid Julen.

9H7J2120, Trosa-Vagnhärad sn: Trosaån vid Vagnhärad.

Strängnäs stad: Lots camping vid Mälaren, muntlig uppgift av Torsten Carlsson.

10G8j2213, Sundby sn: Sundbyholms badplats i Mälaren.

10G8h0817, Torshälla stad: badplatsen vid Roxnäs i Mälaren.

10G8f2441, Tumbo sn: Kvicksund, båthamnen och bron vid Mälaren.

10G8d0639, Torpa sn: Skillingsudds badplats i Mälaren.

10G8d2504, Kungs-Barkarö sn: Jägaråsens badplats i Mälaren.